

B&W-voorstel

Algemene gegevens

Titel	:	Regionaal beleidskader internationale werknemers (arbeidsmigranten)
Portefeuillehouder	:	G. Hofstede
Begrotingsprogramma	:	Algemene dekkingsmiddelen
Draagt bij aan Global Goal(s)	:	Eerlijk werk en economische groei Duurzame steden en gemeenschappen Leven op het land Partnerschappen om doelstellingen te bereiken
Rol van de gemeenteraad	:	ter kennisneming
Zaaknummer	:	
Bijlage(n)	:	4

Voorstel

1. Kennis te nemen van het Regionaal beleidskader internationale werknemers Arnhem-Nijmegen.
2. De inhoud van het beleidskader te onderschrijven als vertrekpunt voor uitwerking lokaal en regionaal beleid.
3. Het beleidskader ter vaststelling door te geleiden aan een nieuw college en te komen met een voorstel voor uitwerking in lokaal beleid.
4. De raad te informeren over het beleidskader via bijgevoegde concept raadsinformatiebrief.

Aanleiding

Bedrijven in en omliggende gemeenten moeten steeds vaker een beroep doen op internationale werknemers (arbeidsmigranten) omdat er in Nederland te weinig geschikt personeel is. De verwachting is dat het benodigde aantal internationale werknemers de komende jaar nog verder toeneemt. Om te voorkomen dat ze op onacceptabele wijze en/of illegaal moeten wonen is meer goede huisvesting nodig in de regio.

In het kader van de regionale Woondeal is op het schaalniveau van de Groene Metropoolregio een gezamenlijke aanpak gestart voor voldoende en goede huisvesting van arbeidsmigranten. In de periode juni-december 2021 is een analyse gedaan naar het aantal en ontwikkeling van het aantal internationale werknemers en de behoefte aan huisvesting nu en in de toekomst. Samen met marktpartijen, regiogemeenten en provincie zijn uitgangspunten opgesteld voor de huisvesting van internationale werknemers (IN22.00662, bijlage 1) mede rekening houdend met de aanbevelingen uit het rapport Roemer. Deze zijn vastgelegd in het Regionaal Beleidskader internationale werknemers Arnhem-Nijmegen (Bijlage 2) met een uitvoeringsprogramma (Bijlage 3, Bouwstenen regionaal beleidskader internationale werknemers Arnhem-Nijmegen).

Het beleidskaders bevat zes speerpunten die gemeenten kunnen uitwerken:

- voldoende huisvesting van goede kwaliteit en met een goed beheer;
- een goede registratie van en informatievoorziening aan de internationale werknemer;
- toegang tot zorg en maatschappelijke voorzieningen;
- communicatie met omwonenden en internationale werknemers;
- adequate controle en handhaving op malafide huisvestingssituaties;
- regionale samenwerking, organisatie en aanpak.

De aanpak is dus veelomvattend en integraal.

Om in de hele regio te zorgen voor voldoende huisvesting van goede kwaliteit is het wenselijk dat elke gemeente het kader uitwerkt in lokaal beleid.

Welk resultaat willen we met dit voorstel behalen?

Voldoende huisvesting van goede kwaliteit zodat de internationale werknemers die in de regio werken en nodig zijn om bedrijven draaiende te houden hier ook goed en veilig kunnen wonen. College en raad werken het kader uit tot gemeentelijk beleidsstuk. Het regionaal beleidskader geeft aan dat dit in de periode 2022-2024 in regionaal verband wordt uitgewerkt.

De Groene Groeiregio komt uiterlijk in het derde kwartaal van 2022 met een vervolgaanpak. Het voorstel voor onze lokale aanpak is daarop afgestemd.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

1.1 Het bevat de gezamenlijke ambitie om voldoende huisvesting van goede kwaliteit te bieden.

De regiogemeenten willen internationale werknemers een goed woon- en leefklimaat bieden. Er werken nu meer internationale werknemers in de regio dan er wonen. Gevolg: illegale en/of slechte woonomstandigheden, druk op de bestaande betaalbare woningvoorraad, veel woonwerkkilometers(pendelverkeer) en steeds meer moeite voor bedrijven om werknemers aan te trekken. Goede huisvesting trekt goede internationale werknemers en draagt zo bij aan een goed vestigingsklimaat en leefklimaat voor alle inwoners.

Met dit beleidskader is voor de internationale werknemer de kwaliteit van huisvesting en leefomgeving gewaarborgd, hun afhankelijkheid tot de werkgever/uitzendbureau of huisvester vermindert, ze krijgen betere toegang tot zorg, (maatschappelijke) ondersteuning en onderwijs, en hun zelfredzaamheid neemt toe.

1.2 Er is sprake van een gezamenlijk en regionaal belang

Goede huisvesting is een vraagstuk voor alle gemeentes en komt voort uit het besef dat de regiogemeenten alleen samen het probleem kunnen oplossen. Ook gemeentes waar het vraagstuk minder speelt dragen zo bij aan de gehele huisvestingsopgave. De inzet van internationale werknemers is van groot belang om de economie lokaal en regionaal op peil te houden. Met het omarmen van dit beleidskader en dit lokaal uit te werken spreekt uw college uit daaraan bij te dragen.

1.3 Duurzaamheid

Een duurzaam beleid op het gebied van huisvesting zorgt voor een goed vestigings- en leefklimaat van onze internationale medewerkers. Indirect draagt het bij aan het terugdringen van het pendelverkeer tussen de plekken waar werknemers wonen en waar ze werken. Nu ligt dat vaak nog ver uiteen en de meerderheid van de werknemers woont buiten de regio. Met voldoende huisvesting in de regio neemt dit af en draagt zo bij aan minder CO2 uitstoot en een duurzamere leefomgeving.

2.1 De lokale uitwerking van het beleidskader is een integrale opgave.

De kern is weliswaar voldoende huisvesting, van goede kwaliteit, maar om dit te realiseren is een integrale aanpak nodig, die meerdere afdelingen binnen de gemeente omvat: wonen, ruimtelijke ordening, economie, veiligheid, inwoners, juridische zaken en sociale zaken. Het voorstel geeft aan hoe en wanneer de uitwerking wordt opgepakt, wat de regionale afstemming is en wat de investering is in tijd en geld.

2.2 De lokale aanpak wordt afgestemd op de aanpak in regionaal verband.

Het uitvoeringsprogramma (bijlage 2) bevat een voorstel voor de organisatie en uitvoering. Vertegenwoordigers van de gemeenten (bestuurlijk en ambtelijk), de regio en de marktpartijen werken samen (Zie H4). Ook is er samenwerking met de Provincie Gelderland, het Rijk en Duitsland. Het kader bevat een uitvoeringsprogramma per speerpunt met deelprojecten, een planning en kostenraming. Dit alles vindt plaats in de periode 2022-2024. Dit voorstel wordt

verder bestuurlijk en ambtelijk opgepakt en uitgewerkt in de Groene Groeiregio. Het voorstel voor de lokale aanpak sluit daarop aan.

3.1 *Uitwerking in lokaal beleid draagt bij aan de oplossing van het probleem.*

Hiermee onderkent u dat het een urgent probleem is en dat lokaal beleid noodzakelijk is. Gemeentes kunnen hun eigen beleid binnen de kaders opstellen. Regels gaan niet alleen om het gebouw, maar ook over beheer, in- en uitschrijving van internationale werknemers en samenwerking tussen gemeenten, bedrijven, uitzendbureaus en huisvesters, toegang tot zorg, opleiding etc.

De gemeente Rheden heeft al een beleidskader voor huisvesting van internationale werknemers. De gemeenteraad heeft op 26 mei 2020 de *Verkenning en visie huisvesting arbeidsmigranten en zorgcliënten in balans* vastgesteld. Deze is door uw college nader uitgewerkt in de *Beleidsregels afwegingskader voor huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Rheden* (maart 2021). Deze beleidsregels maken integraal onderdeel uit van het *Parapluplan huisvesting arbeidsmigranten en bijzondere woonvormen* (september 2021).

Bij het opstellen van het regionale beleidskader is rekening gehouden met beleid dat in enkele gemeenten, waaronder Rheden, al is vastgesteld. Voor wat betreft de eisen ten aanzien van kwaliteit en beheer van de huisvesting en registratie van bewoners, sluit het beleidskader aan en is het nader uitgewerkt of gespecificeerd. Ook wordt voorgesteld om hulpmiddelen (zoals een digitaal nachtregister en informatiepakketten) op regionaal niveau te ontwikkelen. De ruimtelijke criteria kunnen grotendeels op lokaal niveau worden uitgewerkt. In ons geval is dat dus al gebeurd. Op enkele punten is mogelijk een aanpassing nodig.

Voor marktpartijen die mee willen werken is duidelijk waar ze zich aan hebben te houden (gelijk speelveld). Partijen die zich niet willen committeren krijgen te maken met uniforme handhaving.

4.1 *De raad stelt uiteindelijk het lokaal uitgewerkte beleid vast.*

Met de raadsinformatiebrief en dit voorstel is de raad geïnformeerd over het proces en de uitgangspunten die we straks in lokaal beleid uitwerken en die de raad straks vaststelt.

Wat zijn de risico's van dit voorstel?

1.1 *De problematiek van de huisvesting is complex, er zijn veel verschillende belanghebbenden.*

Het beleidskader en uitvoeringsprogramma zijn veelomvattend en ambitieus. Het vraagstuk is urgent en betrokken partijen benadrukken om het breed op te pakken wil het werken. Het legt de lat hoog. Het vraagt zowel een aanpak op lokaal niveau als op regionaal niveau en vele stakeholders zijn erbij betrokken (werkgevers, uitzendbureaus, provincie). Gemeentes werken het zelf uit, maar om een waterbed effect te voorkomen is het van belang dat ook alle gemeentes ermee aan de slag gaan. Dat vraagt om goede afspraken en een goede structuur om samen op te trekken bij wat lokaal moet en op te pakken wat regionaal kan. Het uitvoeringsprogramma is biedt daarvoor een voorstel.

De 18 gemeenten in de GMR AN gaan in gesprek over dit uitvoeringsprogramma Eind 2022 wordt er een voorstel voor uitvoeringsplan gemaakt en aangeboden aan colleges, met onderscheid tussen wat lokaal wordt opgepakt en gefinancierd, en wat regionaal wordt gedaan.

Waar moeten we rekening mee houden?

Financiële consequenties

Bij de uitwerking van de verschillende speerpunten zijn kosten gemoeid. Hoofdstuk 5 van het beleidskader bevat een voorstelbegroting met een indicatieve raming van de kosten per speerpunt voor die zaken die regionaal worden opgepakt. Deze kosten zijn afhankelijk van hoe dit kader verder wordt opgepakt binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de keuzes die de regiogemeenten samen maken. De indicatieve begroting op pag. 41 wordt betrokken in de gesprekken tussen gemeenten en regio over de uitvoering van dit beleidskader. Eind 2022 wordt er

een voorstel voor een uitvoeringsplan gemaakt en aangeboden aan colleges, met onderscheid tussen wat lokaal wordt opgepakt en gefinancierd en wat regionaal wordt gedaan.

De kosten voor het opstellen van dit beleidskader (in 2021 en 22) zijn betaald uit de Woondealgelden.

In de concept begroting 2023-2025 van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, onderdeel opgave Groene groeiregio wordt rekening gehouden met kosten voor een projectleider uitvoering beleidskader en uitvoeringskosten. Deze kosten worden verwerkt in de gevraagde inwonerbijdrage 2023 voor Groene groeiregio. De Groene Groeiregio heeft rekening gehouden met een follow-up, maar het voorstel in het beleidskader is meer omvattend. Eventuele financiële consequenties voor onze lokale uitwerking en dekking voor het deel dat de gemeente Rheden bijdraagt nemen wij mee in het op te stellen uitwerkingsvoorstel (3.1).

Personele consequenties

Er zijn nu geen personele consequenties.

Communicatie en participatie

Bij het beleidskader is een persbericht toegevoegd. Bij vragen die over het (regionale) proces kan hiernaar verwezen worden. Overige vragen worden opgepakt via de gebruikelijke communicatie binnen de gemeente.

Evaluatie

Nu niet van toepassing.